

FEJEZETEK A FEGYVERZETI SZOLGÁLAT ÉS JOGELŐDEI TÖRTÉNETÉBŐL

III. rész

Absztrakt

Az elmúlt években sokat foglalkoztam a fegyver- és lőszerbiztosítás történetével. Hosszas levéltári kutatásokkal összeállítottam egy jelentős anyagot (több mint 300 oldal). Sajnos ez egyelőre nem került kiadásra könyv formájában. Így, élve a Katonai Logisztika adta lehetőséggel, néhány érdekesebb részletet közzéteszek. Az általam végzett kutatás felöleli a fegyver- és lőszerbiztosítás teljes hazai történetét. A Katonai Logisztikában csak az 1945 utáni történések néhány érdekesebb fejezetét közlöm. Jelen írás az előző számban megjelent cikk folytatása.

Kulcsszavak: fegyver- és lőszerbiztosítás, fegyverzeti szolgálat, ellátás, hadseregszervezés.

3. A haderő létszámcsökkentése, 1953 – 1958.

Az 1953-as év jelentős mérföldkő volt a Magyar Néphadsereg történetében. A megváltozott világpolitikai helyzet hatására megkezdődött a hadsereg csökkentése. Az őszi átszervezéshez az előzetes tervek és javaslatok már az év derekán elkészültek. Az 1953. július 7-én készült kimutatás a fő csapásmérő erőknél az alábbi csökkentéseket javasolta: lövész alakulatoknál: 14 329 fő (19,2%), páncélos csapatoknál: 4 397 fő (17,7%), a tüzérségnél pedig: 4 435 fő (23,8 %).

Az MDP Politikai Bizottsága számára készült javaslat a hadsereg 1953. évi őszi átszervezéséhez a Magyar Néphadsereg békelétszámát 165 992 főben jelölte meg.

Törölték a hadrendből a „Tüzér Fegyvermesteri Tanfolyam”-ot is.¹

A csökkentés mellett több építkezés fejeződött be és az eredeti terveknek megfelelően, 1953 novemberében megalakult:

- a 8. számú lőszerraktár Erdőtelek (a 4. számú lőszerraktár helyén),
- a 9. számú lőszerraktár Császárs,
- a 10. számú lőszerraktár Táborfalva helyőrséggel.²

---

¹ Dr. Balló István: A katonapolitikai elképzelések megvalósítása a Magyar Néphadsereg szárazföldi csapatainál 1951 – 1953. Hadtörténelmi Közlemények 1994/3. szám.

Ennek ellenére a központi lőszer tárolására nem volt elegendő a tárolótér. A raktárak zsúfoltsága miatt a lőszer egy része a szabadban volt tárolva. A számvetések szerint 122000 m² tárolótérre lett volna szükség, de csak 72000 m² állt rendelkezésre.³

A létszámcsökkentések és átszervezések mellett napirendre került a hadsereg korszerűsítése is. Ez jelentett fegyverzeti és szervezeti korszerűsítést, de főképpen az új harcászati szabályzatok atomfegyverek alkalmazására épített előírásainak elsajátítására, begyakorlására irányuló tevékenységet.⁴

A minisztérium átszervezésére 1953. december 1-el került sor. Itt is csökkentették a létszámot. Az új felépítés szerint a miniszternek a Honvédelmi Minisztériumban tizenöt közvetlen alárendelt szerve lett:

- a Honvédelmi Miniszter titkársága,
- a Magyar Néphadsereg Vezérkara,
- a Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelő,
- a Politikai Főcsoportfőnökség,
- a HM Csoportfőnökségek Politikai Osztálya,
- a Légierő Parancsnoksága,
- az Országos Légvédelmi Parancsnokság,
- a Tüzérparancsnokság,
- a Páncélos Parancsnokság,
- a Műszaki Parancsnokság,
- a Harckiképzési és Testnevelési Csoportfőnökség,
- a Katonai Tanintézetek Csoportfőnöksége,
- a Személyügyi Főcsoportfőnökség,
- a Hadtápfőnökség,
- a Pénzügyi Csoportfőnökség.

A HM létszáma, a végrehajtott struktúramódosítás és annak révén, hogy több, főleg kiszolgáló szerv létszámát máshol számolták el, az 1952 végén nyilvántartott

---

² HL MN – KGY A II/F – 4: Összefoglaló az MN FVTSZF-ség alárendeltségében tartozó lőszeraktárak történetéről.

³ HL MN – KGY A II/B – 32/b: A Magyar Néphadsereg Fegyverzeti Szolgálatfőnökség rövid története, 1948 – 1980. közötti időszak.

⁴ Horváth István: A Magyar Néphadsereg szervezeti struktúrájának alakulása az 1950-es évek első felében. Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008. – 135. oldal.

4489-ről 2477-re csökkent le. A tiszti létszámban kerekén 600 fős volt a csökkentés.⁵

A Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelő intézmény létrehozását az indokolta, hogy a januárban megjelent 03/1953. számú miniszteri parancs hatására sem javult kellőképpen a hazai ipar által gyártott fegyverzet, lőszer és katonai műszerek minősége. A Honvédelmi Miniszter 0027/1953. számú, december 23-án kelt, tiszti parancsában kinevezte főfelügyelővé, Révész Géza altábornagyot. A parancs a 1. számú mellékletben található.

A Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelőség fő feladata volt:

- a hadsereg fegyverzeti és technikai eszközökkel történő ellátásának irányítása és ellenőrzése – a VK ellátási tervek alapján – valamint a fegyverzeti és technikai eszközök harckész állapotban való tartásának, tárolásának, megőrzésének, használatának és javításának ellenőrzése a csapatoknál és a hadsereg raktárainál;

- ellenőrizni a fegyverzet, lőszer, haditechnikai eszközök és tartalék alkatrészeik folyamatos gyártásának biztosítását;

- irányítani a hadsereg részére szükséges technikai és tudományos kutató káderek kiképzését és továbbképzését.

A Fegyverzeti Csoportfőnökség, a parancs szerint, 1954. január 1-el az MN Tüzér Parancsnokság állományából a Főfelügyelőség alárendeltségébe lépett.

A parancs az átalárendelésre vonatkozóan a csapatok fegyverzeti szolgálataira nem vonatkozott, ott maradtak a szolgálatok a tüzérparancsnok alárendeltségében (ahol volt tüzérparancsnok szervezve), mivel a technikai felügyelőség csak HM szinten jött létre.

A gyakorlatban a Főfelügyelőség létrejötte elősegítette a gyártási területen jelentkező gondok felszámolását. Ugyanakkor zavart okozott a csapatoknál lévő szolgálatok tevékenységében, mivel több helyen a parancsnokok az átalárendelést helytelenül értelmezték és kivonták a fegyverzeti szolgálatot a tüzérparancsnok alárendeltségéből, amit az MN Fegyverzeti Csoportfőnök 088/ 1954. számú intézkedésére vissza kellett állítani.⁶

A hazai gyártású lőszerknél a következő problémák jelentkeztek:

- a tüzérségi lőszerrel gyártott vashüvelyknél repedések keletkeztek (A vashüvelyek harckocsival történő lövészetben elrepedtek, a lövegben égési károk keletkeztek és a küzdőtérben tartózkodó kezelő állomány égést szenvedett.)

- a 26 mm-es „zöld” világító és jelzőtöltények több helyen öngyulladás következtében elégték.⁷

Ezen és még hasonló probléma okai a következők voltak:

---

⁵ Szervezeti változások a második világháború után a haderőreform kezdetéig. MHVK Hadművelési Főcsoportfőnökség. Tudományos Munkaszervezési Osztály, 1990.

⁶ HL MN – KGY A II/B – 32/b:

⁷ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

- kevés volt az átvevő mérnöki állomány;
- a licencet az ipar nem kapta meg, az ipari fordítók a katonai kifejezéseket nem ismerték, az alkatrészeknek helytelen neveket adtak, ami értetlenséget okozott;⁸
- nem teljesen kiforrott konstrukciók sorozatgyártási engedélyt kaptak;
- a költségvetésbe olyan termék beszerzése is bekerült, amelyre még gyártási dokumentáció nem állt rendelkezésre;
- a csapatok által kipróbálatlan eszközök kerültek rendszeresítésre és sorozatgyártásra, ami sok problémát okozott;
- gyártási engedélyeket nem hozzáértő szerv is adott, utána az anyagot nem lehetett felhasználni (pl. vékonyfalú tüzér lőszeres láda);
- a lőszerknél csak végtermék ellenőrzés volt előírva, ezért sok probléma az alkotó elemek (lőpor, gyújtó, stb.) gyártásánál jelentkezett;
- a szovjet katonai átvevők tapasztalatait nem kellő mértékben vették át;
- az ipar kötelezve volt a tervszámok teljesítésére, de ez csak engedmények, hétvégi hajrák útján volt lehetséges, ami mind a minőség rovására ment.⁹

Fejlődést jelentett a technikai biztosításban, hogy 1953/54. évektől rendszeresítésre kerültek a „Mozgó Fegyverzeti Javító Műhelyek”, igaz még nem terepjáró, hanem „Csepel – 300” gépkocsiba építve.¹⁰

Jelentős esemény történt 1953. év végén, és az 1954. év elején. A Honvédelmi Miniszter 66/1953. számú parancsa alapján sor került az első, minden anyagra kiterjedő általános leltározásra, amelynek értékelése alapján korszerűsíteni lehetett a csapatgazdálkodást.¹¹

A fegyverzeti eszközök, anyagok ellenőrzési értékelésének rendjére új miniszteri parancs jelent meg (08/1954. február 27.), amelyben figyelembe vették az addig végrehajtott ellenőrzések tapasztalatait és kiegészítésre került, az előző ellenőrzési parancs óta rendszeresített fegyverzet, lőszer és műszer anyagok ellenőrzési követelményeivel.

A Honvédelmi Miniszter 033/1954. számú parancsában értékelte a Magyar Honvédség csapatainál lévő tüzérségi fegyverzet állapotát és megállapította, hogy a fegyverzeti javító műhelyek állománya a fegyverzet javításával nem összefüggő

⁸ Dr. Ungvár Gyula nyá. mk. altábornagy közlése: „A Csoportfőnökségen dolgoztam, mint a Szovjetunióban frissen végzett fegyver mérnök. Feladatul kaptam, hogy menjek le Diósgyőrbe, a löveggyárba, mert gond van a termeléssel, a munkások háborognak. A gondot egy fordítási hiba okozta. Az eredeti utasításban, oroszul a következő állt: Az ütőszeg fejét pirosra kell festeni. Az ütőszeg – oroszul „udárnyik”, a köznyelvben élmunkást is jelent. Nem mindegy, hogy az élmunkás, vagy az ütőszeg fejét kell pirosra festeni.”

⁹ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

¹⁰ HL MN – KGY A IV/A – 2: Összefoglaló a fegyverzeti biztosítás fejlődéséről 1945. 01. 01.-től 1980. 12. 31.-ig-

¹¹ HL MN – KGY A II/B – 8/a: Az MNVK Anyagtervezési Csoportfőnökség története.

feladatokat látnak el, ugyanakkor az előírt megelőző munkát a fegyvereken nem végezték el. Ezért elrendelte ismételten, hogy a javító műhely állománya csak fegyverzeti eszközök javításával foglalkozhat.

A hadsereg mennyiségi visszafejlesztése folyamán (alakulatok, magasabbegységek szűntek meg) lazult az eszközök megőrzésének fegyelme, ami abban mutatkozott meg, hogy növekedett a pisztoly elvesztések száma. Ezért a Honvédelmi Miniszter 034/1954. számú, augusztus 30.-án megjelent parancsa tovább szigorította a pisztolyok megőrzésének és elszámolásának rendjét, amelynek a lényege a következő volt:

- a tiszt csak feladattal összefüggő esetben viselhet pisztolyt;
- a tiszti pisztolyokat az ügyeletes tisztnél kell tárolni;
- a legénység és tiszthelyettesek részére rendszeresített pisztolyokat be kell vonni az egység raktárába, helyette géppisztolyt, vagy karabélyt kell kiadni;
- fegyver elvesztés, vagy lopás rendkívüli eseménynek számít, 48 óra után az ügyet át kell adni az ügyészségnek;
- a személyi állományt fegyverrel áthelyezni tilos, a távozó személy okmányain a fegyverzeti parancsnoknak kell igazolni a fegyverleadást;
- az ügyeletes tisztnél a pisztoly-jegyzéknek meg kellett lenni, valamint a pisztoly igazolvány forgalmazásával lehetett a pisztolyt felvenni, illetve leadni.¹²

A Honvédelmi Miniszter 38/1954. számú, szeptember 15.-én kelt parancsával hatályba lépett az „Utasítás a Tüzér fegyverzeti tárgyak nyilvántartásának megszervezése békeidőben” című szabályzat. Az új nyilvántartást 1955. július 1-el kellett felfektetni. Az új nyilvántartás felfektetése előtt végre kellett hajtani az egész Magyar Honvédségben a fegyverzeti eszközök kategorizálását, amely igen nagy feladat volt.

A 40/1954. számú HM parancsban (1954. szeptember 18.) a miniszter előírta a tüzérségi technika terv szerinti megelőző javításának végrehajtását a csapatoknál. Minden év november 1-től a következő év február 1-ig kellett elvégezni a tervszerű megelőző javításokat és felkészíteni a tüzérségi technikai eszközöket a soronkövetkező feladatokra. Ebben az időszakban (1951-től) a csapatok részére nyári táborozások voltak előírva és a tervszerű megelőző karbantartási feladatokat a táborozás után a laktanyában kellett elvégezni.¹³

A sürgető gondok oldására – bár az építkezés még nem fejeződött be – a vezetés arra kényszerült, hogy létrehozza az új tüzérszertárt. A 14. Tüzér Fegyverszertár a 00046/1954. számú, 1954. november 04-i keltű, MN Vezérkar főnöki parancs alapján alakult meg Tápiószecsőn, az MN Fegyverzeti Csoportfőnökség alárendeltségében. Alaprendeltetése volt a Magyar Néphadsereg fegyver, löveg anyagainak tárolása, karbantartása, megóvása, őrzése és védelme. Az első parancsnok Hegegy Mihály őrnagy.

---

¹² HL MN – KGY A II/B – 32/b.

¹³ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

Az építkezés még folytatódott 1955 és 1956-ban is, de a raktárak feltöltése 1954. november végén, december elején megkezdődött, majd 1955-ben folytatódott. 1955. év végéig 400 vagon anyag lett beszállítva a raktárakba.¹⁴

A fegyverzeti raktárak kapacitása 1954. november 24-i kimutatás szerint a következőképpen alakult:

1 sz. lőszeraktár	Törökbálint	6000 m ²	
2 sz. lőszeraktár	Devecser	6000 m	²
3 sz. lőszeraktár	Nógrád	6000 m	²
4 sz. lőszeraktár	Nyírtelek	12000 m ²	
5 sz. lőszeraktár	Hajdúsámson	12000 m	²
6 sz. lőszeraktár	Kapoly	6000 m	²
7 sz. lőszeraktár	Izsák	6000 m ²	
8 sz. lőszeraktár	Kál	8000 m	²
9 sz. lőszeraktár	Császár	6000 m	²
10 sz. lőszeraktár	Táborfalva	8000 m ²	
11 sz. lőszeraktár	<u>Pusztavacs</u>	<u>12000 m²</u>	
	Lőszeraktárak összesen:	88000 m	²
13 sz. Fegyverbázis	Budapest Timót u.	8600 m ²	
14 sz. Fegyverbázis	Tápiószecső	21000 m	²

A lőszer tárolásnál átlagosan négyzetméterenként egy tonna lőszer elhelyezését lehet számolni.¹⁵

A Honvédelmi Miniszter a 037/1954. számú, november 29.-én kelt tiszti parancsával a Magyar Néphadsereg Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelői beosztást 1954. december 1-el megszüntette és a Fegyverzeti Csoportfőnökséget a Magyar Néphadsereg Tüzér Parancsnok alárendeltségébe helyezte, az addig meghatározott feladatainak meghagyása mellett. A Főfelügyelőség megszüntetésének oka volt az is, hogy a vezérkar Anyagtervezési Csoportfőnökség átalárendelése igazából nem történt meg.¹⁶

Már 1954-től kezdődően szükségessé vált a lőszeraktáraknál megszervezni „M” esetére a csapatok részére kiadásra tervezett tüzérségi lőszer

¹⁴ HL MN – KGY A II/F – 5/a: A 14. Fegyverbázis története.

¹⁵ HL MN – KGY A II/F – 3: Az MN Fegyverzeti Szolgálat Főnökség közvetlen alárendeltjeinek történeti összefoglalása.

¹⁶ Szervezeti változások: i. m.

végleszerelését (a végleszerelés, vagy élesítés a gyújtó becsavarását jelenti a lőszerbe). A végleszerelés végrehajtására a lőszer tárolásával foglalkozó személyi állományon kívül az őrszázad személyi állományát is kiképezték.¹⁷

A hadiipari termelésben 1954-től általános visszaesés következett be, miután a HM a vállalatok kiépített kapacitásának már csak 20 – 40 %-t kötötte le megrendeléseivel.¹⁸

A termelés visszaesése mellett más gondok is jelentkeztek a hadiiparban. Erre utal a Goszplán egy 1954. szeptemberi jelentése, amely többek között rámutatott, hogy a koordinálatlan licencátadások nyomán vegyes összetételű és többnyire korszerűtlen fegyverzetet gyártanak a közép-kelet-európai országok. A 85 mm-es légvédelmi lövegéből például Magyarország és Lengyelország az 1939-mintáját, Csehszlovákia az 1944-mintáját gyártotta, bár utóbbi megkezdte a löveg egy még újabb változatának (KSz-18-as) a gyártásbevezetését is.¹⁹

Az 1953-ban megkezdődött hadseregcsökkentésnél kisebb, de korszerűbb hadsereg megteremtése volt a cél. A hadseregcsökkentés ismételen nagy feladatot rótt a fegyverzeti szolgálat szakembereire, hiszen 1956. elejéig a hadsereg mind szervezetében, mind fegyverzetében és létszámában lényegesen kisebb lett, ami jelentős fegyver- és lőszermozgással járt együtt.

A Magyar Néphadsereg fegyverzete az 1955. január 1.-i állapot szerint a következő volt:²⁰

Kézi fegyverek		Egyéb fegyverek	
- pisztoly	49444 db	- pct. fegyver	435 db
- puska	80432 db	- légvédelmi ágyú	1599 db
- géppisztoly	68157 db	- tábori ágyú	1120 db
- golyószóró	4593 db	- aknavető	1231 db
- géppuska	1435 db	- sorozatvető	2 db
		- páncélozott jármű	572 db
		- repülőgép	545 db

Az 1954/1955. évi szervezéssel kialakult a Fegyverzeti Csoportfőnökség közvetlen alárendeltségében tevékenykedő szervezetek állománya. A lőszerraktárak számának és tárolási kapacitásának növelését indokolta a hadsereg lőszerkészleteinek létrehozása és tárolása, valamint a fegyverzet, és a műszerek megnövekedett mennyiségének központi tárolása.

¹⁷ HL MN – KGY A II/F – 3.

¹⁸ HL MN – KGY A IV/B – 32/a: Összefoglaló a fegyverzeti szolgálat fejlődéséről és tevékenységéről az 1945. jan.-tól 1949. 8. 1-ig terjedő időszakban.

¹⁹ Germuska Pál: Vörös arzenál. 1956-os intézet, Argumentum, Budapest, 2010. – 48. oldal.

²⁰ Csendes László, Gellért Tibor: Háborútól a forradalomig. Adatok a magyar hadsereg történetéből. 1945 – 1956. Magyar Honvédség Oktatási és Kulturális Anyaellátó Központ, 1994.

1955-ben a csoportfőnökség közvetlen alakulatai a következők voltak:²¹

13. sz. Tüzér fegyverbázis	Budapest
14. sz. Tüzér fegyverbázis	Tápiószecső
11. sz. Lőszerbázis	Pusztavacs
4. sz. Lőszerbázis	Nyírtelek
5. sz. Lőszerbázis	Hajdúsámson
1. sz. HDS Lőszerraktár	Törökbálint
2. sz. HDS Lőszerraktár	Devecser
3. sz. HDS Lőszerraktár	Nógrád
6. sz. HDS Lőszerraktár	Kapoly
7. sz. HDS Lőszerraktár	Izsák
8. sz. HDS Lőszerraktár	Erdőtelek /Kál/
9. sz. HDS Lőszerraktár	Császár
10. sz. HDS Lőszerraktár	Táborfalva

Az alárendeltek létszám adatait és a Fegyverzeti Csoportfőnökség szervezeti felépítését a 2. számú melléklet tartalmazza.

Az 1955. évi átszervezéskor összevonták a Tüzér Tudományos Technikai Osztályt (amely a gyártás és részben a felhasználás során jelentkező technikai problémák megoldására lett létrehozva) és az Ipari Megrendelő Osztályt, Tüzérségi

---

²¹ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

Fegyverzeti Tárgyak Gyártásmegrendelő Átvételi és Bevizsgáló Osztály néven. Ugyanakkor megszűnt az ellenőrzéseket szervező és végrehajtó Szemle Osztály. Az 1956. évi átszervezéskor, valószínűleg a sokasodó technikai jellegű problémák hatására az előző évben létrehozott osztályból két osztályt szerveztek, Megrendelő osztály és Technikai Osztály megnevezéssel.²²

A tervekben szerepelt egy lőszerraktár Mád helyőrséggel²³, a szervezet 1955-ben meg is alakult, de mielőtt az önálló tevékenységét megkezdhetette volna, fel is számolták. A Szendrőn tervezett raktár meg sem alakult, mivel ezen a területen is megindult a visszafejlesztés.²⁴

Varsóban, 1955. május 14-én írták alá az európai szocialista országok a Barátsági, Együttműködési és Kölcsönös Segítségnyújtási Szerződést, amely Varsói Szerződés néven vonult be a történelembe.²⁵

Az 1955/56. évi szervezéssel létrejöttek a lövész és gépesített magasabbegységek önálló hadosztály fegyverzeti javítóműhelyek B és M létszámmal, valamint a HDS tüzér javítóműhely és a HDS tábori vegyes tüzér raktárak M állománnyal.

Az 1955. év végén a csapatoknál szolgálatot teljesítő fegyverzeti tisztek névjegyzéke a 3. számú mellékletben található.

A Fegyverzeti Csoportfőnökség létszáma 87 főről 72 főre csökkent (54 tiszt és 18 polgári alkalmazott).

Az 1956. őszi szervezéssel tovább csökkent a létszám. A Csoportfőnökség a következő felépítésben működött:

Csf-ség pság:	3 fő
Tervezési és szervezési alo.	Alov: Rózsa Lajos fhdgy,
Fegyver ello. és jav. o.	ov: Lődi Mihály fhdgy,
Lőszer ello. és jav. o.	ov: Halász István szds,
Magrendelési és technikai o.	ov: Kalina Béla őrgy,
Ellenőrzési rlg.	Rlg. Vez: Héjas Ferenc fhdgy,
Átvételi osztály	ov: Dobos Sándor fhdgy.

A pénzügyi alosztály és az ügyvitel a Tüzér Parancsnokságon közösen volt szervezve.

²² HL MN – KGY A II/B – 32: A Magyar Néphadsereg Fegyverzeti Szolgálat története.

²³ Dr. Ungvár Gyula nyá. mk. altábornagy közlése szerint a Mádra tervezett lőszerraktár megszüntetésében nagy érdeme volt Hodán ezredes, szovjet tanácsadónak, aki felismerte a Tokaji borvidék páratlan értékét és nem javasolta a lőszerátrolást ezen a területen.

²⁴ HL MN – KGY A II/F – 4.

²⁵ Szervezeti változások: i. m.

1956. szeptember hónapban személyi változás történt a Fegyverzeti Csoportfőnökség élén. Frey Andor ezredest, egészségi okokból, tartalékállományba helyezték és 1956. szeptember 21-én Bereczki Imre őrnagyot a Honvédelmi Miniszter kinevezte az MN Tüzér Parancsnokság Fegyverzeti Csoportfőnökének.²⁶

A Tüzér Technikus Tiszti Iskola 1956 őszén, mint önálló intézmény megszűnt, egyesült a Tüzér Tiszti Iskolával.²⁷

A Magyar Néphadsereg történetében az 1956-os év a legbonyolultabb. Írásomnak nem célja az 1956-os események elemzése. Ez most már egyre tárgyilagosabban, több műből megismerhető.

Az 1956-os eseményekkel kapcsolatos írásokból – a fegyver- és lőszerbiztosítás témában – az alábbi megállapítások tehetők:

1. A különböző üzemekből, raktárakból, majd az események menetében felbomlott katonai szervezetektől sok fegyver, lőszer került az utcára. A vezetés egyes meggondolatlan intézkedése ezt elő is segítette. Példa erre Szűcs Miklós visszaemlékezése: *„Az október 25-én délután, vagy 26-án délelőtt tartott ülésen /a pontos időpontra nem emlékszem/ Apró Antal kifejtette azt a véleményét, hogy a budapesti munkásokat fel kell fegyverezni ... Én a magam részéről elképedtem a bizottság elnökének és tagjainak naivitásán és meggondolatlanságán. Ahelyett, hogy a kint lévő fegyverek, mielőbbi összeszedését szorgalmazták volna – igaz, a kormány a rádión keresztül óránként szólított fel a fegyverek beszolgáltatására, de ennek semmi eredménye –, további több ezer fegyver kiosztása mellett döntöttek.”* (Hiába emelte fel szavát Szűcs ezredes a javaslat ellen, a fegyverek kiosztását elrendelték.) *“... Váradi vezérőrnagy, a gépesített és páncélos csapatok parancsnoka még aznap délután megkezdte a fegyverek szétosztását.”*²⁸

Ezt a kérdést Bereczki Imre visszaemlékezésében az alábbiak szerint írja le:

„... okt. 23-án a HM riasztása után riasztva lettek az alárendeltek és az MNVKF utasítására a Bp-i Timót u.-i Fegyv. Bázis megerősítésére egy gk. löv. z. lett kirendelve. A Tü. PK. parancsára a 14. FB /Tápiószecső/ és a 11. LB /Pusztavacs/ egy-egy tü. alegységet kapott megerősítésül. A többi alárendelt megerősítve nem lett ... A továbbiakban az alárendeltek felé telefon, vagy távmondati intézkedések történtek a szükségnek, ill. a lehetőségeknek megfelelően, mivel közvetlen összeköttetés nem volt.

1956. X. 23-án kb. 23 órakor a HM Bata István vezds. szóbeli parancsa alapján a Fe. Csf. intézkedett fegyverek és lőszernek a HM-be való szállítására Tápiószecsőről, illetve Töröktbálintról, hogy a kapott utasítások alapján a Bp. Kerületi PB-ok fegyverrel és lőszerrel való ellátását, a későbbiekben a fegyv. elosztóhelyek létrehozását biztosítsa. A HM-től, esetenként a Tü. Pk-tól kapott utasítások alapján a

²⁶ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

²⁷ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

²⁸ Szűcs Miklós: Ezredes voltam 1956-ban a vezérkarnál. Szabad Tér Kiadó, 1989. – 71 – 72. oldal.

szállítások 24., 25., 26., 27. és 28-án történtek. A kapott parancsok alapján a munkások felfegyverzésére vonatkozó terveknek megfelelően a Fe. Csf-ség négy fegyver elosztó helyet szervezett és töltött fel megfelelő mennyiségű fegyverrel és lőszerrel. Ezek a pontok az alábbi helyeken... lettek megalakítva, mintegy – 65 gk. mennyiségű fegyverből és a szükséges lőszerből:

1. HM fegyv. raktár
2. Mátyás laktanya Róbert K. krt.
3. Zrínyi Akadémia
4. HDS Pság Budaörsi út.

Az elosztó helyek az események alakulása miatt 1956. XI. 4-én gyakorlatilag megszűntek, majd az ott tárolt fegyv. ag-ok egy része a később megalakult karhatalom felszerelésére lett felhasználva, részben visszakerült központi készletbe. 1956. november 4-én reggel a HM tevékenységének megszüntetésével megszűnt a Tü.Fe. Csf-ség tevékenysége is.

Az alárendelt alakulatok az ellenforradalom alatt biztosították a tárolt fegyv. anyag megőrzését, illetve az elrendelt szállításokat. A 14. FB. Pk. és a megerősítésül rendelt alakulat állományának megtartása következtében jelentéktelen mennyiségű fegyver került illetéktelen kezekbe. A 13. sz. FB. védelmét ellátó alakulat és az őrszd. állománya feladatát 1956 november 4-től nov. végéig csak részben tudta ellátni. Ennek ellenére fegyver nem került ki a raktárakból, de jelentős kár keletkezett szerszámokban és leégett egy raktárépület /kar. ag./”²⁹

2. A katonai vezetésben (hasonlóan a politikai vezetéshez) nagy volt bizonytalanság, a tapasztalat hiánya nagyon érződött.

3. A harcok során – különösen a szovjet beavatkozás hatására – sok fegyver semmisült, illetve sérült meg, jelentős volt a lőszer felhasználás és lőszer veszteség.

4. A szovjet hadsereg lefegyverezte a magyar alakulatok jelentős részét és a lefoglalt fegyverzet mint hadizsákmány szerepelt. Zsukov magyarországi helyzetjelentéseiből néhány idézet ehhez:

„1956. november 4. 12 óra:

A szovjet csapatok a hadművelet folyamán megszállták a hírközlés legfontosabb csomópontjait, így a szolnoki nagy hatósugarú rádióállomást, valamint a fegyver- és lőszerraktárakat és egyéb fontos katonai objektumokat.

---

²⁹ HL MN – KGY A II/B – 32. – 15 -16. oldal.

A Budapesten harcoló szovjet csapatok ... Birtokukba vettek három, a város keleti és nyugati részét összekötő Duna-hidat, valamint egy fegyver- és lőszerraktárat.

A magyar csapatok főbb helyőrségeit körülfogták. Sokan közülük komolyabb ellenállás nélkül letették a fegyvert.

1956. november 4. 21 óra:

Folyik a lefegyverzett lázadók és magyar katonai alakulatok személyi állományának, valamint a lefoglalt fegyverzetnek és lőszernek a számbavétele.

1956. november 5. 9 óra:

A november 5-re virradó éjszaka a magyarországi szovjet csapatok az elfoglalt városokban helyreállították a rendet, s tovább folytatják a magyar alakulatok, s a lázadó osztagok lefegyverzését.

November 5-én reggelre lefegyverezték két lövészhadtest törzsegységeit és parancsnokságát, öt lövészadosztály, két gépesített hadosztály és öt légvédelmi tüzér hadosztály egységeit, valamint két önálló harcokcsizó ezredet, három önálló páncéltörő ezredet és katonai kiképző intézményeket. A fegyverzetet őrizet alá helyezték, számbavételük folyamatban van.

1956. november 9. 9. óra:

Csapataink, mintegy 35000 magyart fegyvereztek le. /A szám csak kisebb részben vonatkozik harcoló felkelőkre. Túlnyomórészt a magyar hadsereg egységeiről van szó, akik ugyan ellenállást nem tanúsítottak, de a szovjetek azért lefegyverezték őket. A szerző. / Nagy mennyiségű lőfegyvert, harci technikát és lőszeret zsákmányoltak a harci cselekmények során, illetve vettek ellenőrzésük alá a lefegyverzés nyomán, ezek számbavétele folyamatban van.

1956. november 10. 9. óra:

November 9-én csapataink folytatták a kisebb felkelő csapatok felszámolását, lefegyverezték a magyar hadsereg volt katonáit, valamint fegyvereket gyűjtöttek be a helyi lakosságtól.”³⁰

Az előzőekből azt hiszem világosan látható, hogy milyen helyzetben volt a

---

³⁰ A „Jelcin – dosszié”. Századvég Kiadó, 56-os Intézet, Budapest, 1993. – 93 – 102. oldal.

magyar hadsereg fegyver- és lőszerkészlete az 1956-os szabadságharc leverése után. A néphadsereg szétzilálódott.

A Fegyverzeti Csoportfőnökség 1956. november 4. és november 7. között nem tevékenykedett. Állományából néhány fő a Tüzér Parancsnok, majd a csoportfőnök kezdeményezésére november 7-én kezdett gyülekezni és dolgozni. A munka kezdetben a csoportfőnökség szervezetének kialakítása, a közvetlen és szakmai alárendeltekkel való kapcsolat felvételére és helyzetük tisztázására, majd a karhatalom felszereléséhez szükséges fegyverzeti anyagok biztosítására irányult. A fegyveres harcok csitulásával megkezdődött az alárendelt alakulatok őrszázadai állománya fegyelmének megszilárdítása és részben ennek eredményeként, november közepén a szovjet alakulatok az őrzés feladatait visszaadták és eltávoztak, ahol ezt november 4-5-én átvették. Novemberben megkezdődött az MN csapatai által elhagyott és a harcolók által eldobált fegyverzeti felszerelések összegyűjtése.³¹

Az MN 1. lőszerraktár történetében ez olvasható:

*„A raktár részt vett a környező területen széthagyott harci technikai eszközök és löszerek összegyűjtésében. 1956. november első napjaiban Járfás Lajos szds. mb. pk. utasítására Czirják Lajos törm. parancsnoksága alatt, Törökbálint Virág tanya térségéből 74 db 85 mm-es légvédelmi ágyút vontattak be az intézethez és több tkg. éles löszert szállítottak be. A kezelő személyzet szétszéledt, a technikai eszközöket őrizetlenül hátrahagyva.”*³²

A legfontosabb feladat volt rendezni a meglévő, a készletben lévő fegyverzetet. Ennek megfelelően az összes tüzérségi eszköz és optikai műszer, valamint a lövészfegyverek 90%-a központi összevonásra és bevizsgálásra, illetve javításra került.³³

Az 1956-os forradalmi események a fegyverzeti szolgálat életében, kialakult munkastílusában nagy törést okoztak. Sok technikus és mérnök tiszt hagyta el a hadsereget és helyezkedett el a polgári életben. A tisztí pályát hivatásuknak tekintőknek úgyszólván mindent előlről kellett kezdeni. A hivatásos állomány a munkapadok mellé állt és az összegyűjtött fegyveranyagok válogatását, javítását végezte.³⁴

A fegyverzeti anyagok összegyűjtése – löszerek kivételével – a 13. számú fegyverbázisra Budapestre és a 14. számú fegyverbázisra Tápiószecsőre történt. A löszerek összegyűjtése a területileg legközelebb eső központi lőszerraktárba történt meg.³⁵

A Kossuth Akadémia lovardáját átalakították géppisztoly (PPS) felújító műhellyé. A felújított fegyverek egy része az NDK-ba került exportálásra, más része a Munkásőrség részére lett tárolva. Tápiószecsőn több tíz db 85 mm-es légvédelmi

³¹ HL MN – KGY A II/B – 32.

³² HL MN – KGY A II/F – 4/a: Magyar Néphadsereg 1. Lőszerraktár története. – 4. oldal.

³³ HL MN – KGY A IV/B – 2: A Magyar Néphadsereg fegyverzeti eszközei fejlődéstörténetének áttekintése 1945-től 1980-ig.

³⁴ Dr. Bencsik István, Fátrai Károly: 20 éves a Magyar Néphadsereg Fegyverzeti szolgálat. Honvédelem, 1970/10. szám.

³⁵ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

löveg és tartozékai felújítása történt meg 1957 elején, melyeket Egyiptomba exportáltak.³⁶

A fegyveres erők újjászervezése fontos feladatként jelentkezett 1956. végén, 1957. elején. A hadsereg újjászervezésénél fontosabb feladat volt 1956. november-decemberben a karhatalom felállítása.

Dr. Pataki István a következőket idézi a kormány 100/24/1956. számú, a hadsereg átszervezését meghatározó intézkedéséből:

„Honvédelmi Minisztérium.

A jelenleg működő Hadseregparancsnokságot Honvédelmi Minisztériummá kell átszervezni.

A Magyar Néphadsereg átszervezését az 1957-1958. évben kell végrehajtani. Az átszervezett hadsereg létszámát a kormány 50000 főben /tiszt, tiszthelyettes és honvéd/ és 13-14 000 fős polgári alkalmazottban állapítja meg. A hadseregen belül 3 gépkocsizó lövész hadosztályt /egyenként 6000 fő/, egy vadászpilóta hadosztályt és egyéb szükséges harcbiztosító csoportokat és kiszolgáló szerveket kell rendszeresíteni.

... a csapatok létszáma 40 000 fő, a hadtáp és kiszolgáló szervek létszáma mintegy 7-8000 főt tehet ki.

A tisztek létszáma 10-11000 fő, a továbbszolgáló tiszthelyettesekké 2500-3000 fő, a sorozott legénység állománya 36-37 000 fő lehet. A költségvetési keretet a kormány 1,6-2 milliárd forintban állapítja meg. /Ez az összeg nem tartalmazza az új haditechnika beszerzésére szükséges összegeket./ ...

Budapest, 1956. december 8.

Kádár János

*a Magyar Forradalmi Munkás Paraszt Kormány
elnöke³⁷*

A haderőcsökkentéshez a szovjet jóváhagyást a Münnich Ferenc miniszterelnök-helyettes vezette delegáció, szerezte be Moszkvában, ahol 1957.

³⁶ Dr. Bencsik István nyá. mk. altábornagy közlése.

³⁷ Dr. Pataki István: A hadsereg újjászervezése az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után. Új Honvédségi Szemle, 1993/10. füzet.

január 28. és február 2. között a Szovjetunió Honvédelmi Minisztériuma és a Varsói Szerződés EFE Főparancsnoksága képviselőivel tárgyalt. A szovjet fél azt is elfogadta, hogy a néphadsereg 1960-ig a régi technikával lesz felfegyverezve.³⁸

1957 elején, jelentősen lecsökkentet létszámmal – 44 fővel – a Tüzér Parancsnokság alárendeltségében, újjászerveződött a Fegyverzeti Csoportfőnökség. A tevékenységben az ellátással kapcsolatos munkák nem voltak meghatározók és kezdetben a Karhatalom, a Munkásőrség, majd a szerveződő alakulatok ellátására irányultak.

A fő tevékenység a megszűnt, vagy csökkenő létszámú alakulatok fegyverzeti felszereléseinek központi készletbe való vonása és nem utolsó sorban a különböző helyekről begyűjtött anyagok megfelelő helyekre való beszállítása és szállítás közben biztonságos őrzésének megszervezésére irányult. A beszállított anyagok állapota megkövetelte a válogatási, karbantartási, javítási munkák gyors elvégzését, amit azonban a rendelkezésre álló lehetőségek (létszám, anyag, stb.) nem biztosítottak, így ezek a munkák több évre elhúzódtak.

A beáramló anyag rendezésén kívül igen jelentős munka volt a Magyar Népköztársaság adósságai kiegyenlítéséhez való hozzájárulás biztosítása. Kb. 250 – 300 millió rubel értékű fegyverzeti anyagot kellett megfelelő állapotba hozni és előkészíteni átadáshoz. A nagy mennyiségű anyag átadása elsősorban a lövegek és lövészfegyverek, részben pedig a nagy műszerek (PUAZO, távmérők, stb.) tárolásában okoztak könnyebbedést, bár a szabadban történő tárolás nem szűnt meg és főleg a lövegek és lőszeres tárolásánál okozott jelentős gondot.³⁹

A Magyar Néphadsereg forradalom és szabadságharc utáni fegyverzeti helyzetét jól jellemezte a Honvédelmi Miniszter 071/1957. számú parancsa, amely megállapítja: „*A Magyar Néphadsereg fegyverzeti felszerelése az 1956. évi októberi ellenforradalmi események következtében súlyos rongálódásokat szenvedett. A fegyverzeti anyag egy része hadihasználatlanná vált, egy része szétszóródott és nem kapta meg a szükséges karbantartást. A fegyverzeti anyagok nyilvántartásának nagy része megsemmisült.*”⁴⁰

A fentiekben vázolt körülmények nagy feladatokat hárítottak az újjászerveződő fegyverzeti szolgálatra. Meg kellett valósítani a létszámában kisebb, de nagyobb ütőerőre tervezett hadsereg átfegyverzését, korszerű fegyverzeti anyagokkal történő biztosítását.

1957. március 1-el az Elnöki Tanács Révész Géza altábornagyot választotta honvédelmi miniszterré. Az MSZMP Politikai Bizottságának szeptemberi határozata alapján megindult a későbbi hadseregfejlesztés terveinek kidolgozása, valamint a nélkülözhetetlen szervezeti kereteknek, a lehetőségek figyelembevételével történő létrehozása.⁴¹

A hadsereg újjászervezése érdekében 1957. márciusában tárgyalások, kezdődtek a szovjetekkel. A tárgyalásokon önálló témaként szerepelt: a Magyar

³⁸ Germuska Pál: i. m. – 63. oldal.

³⁹ HL MN – KGY A II/B – 32.

⁴⁰ HL MN – KGY A II/B – 32/b. – 48. oldal.

⁴¹ Szervezeti változások: i. m.

Néphadsereg személyi állománya és haditechnikája; az ország légvédelme.; a hadsereg ellátása fegyverekkel, haditechnikával; a feleslegessé váló haditechnika tartalékolása, egy részének átadása a Szovjetuniónak; szovjet tanácsadók küldése a Magyar Néphadsereghez.

Jegyzékekben tüntették fel: a Magyar Néphadsereg meglévő és további fejlesztés során szükséges fegyverzetét, haditechnikáját; a Magyar Néphadsereg béke hadrendjét. A jegyzék felsorolta, hogy milyen eszközök átadásával, átvételével számoltak. Ezek zöme akkor használható, sőt korszerű volt. Megállapodtak abban is, hogy Magyarország 454 millió rubel értékben ad át szovjet haditechnikát és szovjet licencek alapján gyártott katonai felszereléseket.

Az átadás 1961-ben fejeződött be, miközben hasonló eszközöket ismét vásárolt a magyar fél a Szovjetuniótól.

1957-ben ismét napirenden volt a Magyar Néphadseregben a légvédelmi rendszer kiépítése. A januári tárgyalásokon kialakított álláspont értelmében elsősorban a rádiólokációs, a felderítő és a hírközlő rendszert, és korszerű központi harcálláspontot kellett kiépíteni.⁴²

Ebben az időszakban fogalmazódtak meg a VSZ tagországok hadseregeinek felszerelési elvei, amit a szovjet hadiipar vezetői így fogalmaztak meg:

- „A népi demokratikus országok mind békés, mind háborús időszakban kötelesek magukat ellátni – lehetőleg maximálisan – lőfegyverekkel, tüzérségi eszközökkel, aknavetőkkel, és a hozzávaló lőszerrel, katonai híradástechnikai eszközökkel, mérnöki állománnyal (helyesen: műszaki felszereléssel), vegyvédelmi felszereléssel és sugárzásmérő eszközökkel.

- Felsorolt haditechnikai felszerelések előteremtését a hadiipar teljesítőképességének kihasználásával, illetve ezeknél az országoknál a civil termékeket gyártó ipari ágazatokat a hadiiparba bevonva kell ezt biztosítani, illetve az említett országok közötti haditechnikai szállítások megszervezésével.

- Általában az európai népi demokratikus országokban nem kell új hadiipari gyárat építeni, továbbá nincs szükség a régi gyárak bővítésére sem.

- Az új, legfejlettebb, titkosított és gyorsan változó haditechnikai eszközök fajtáit – légvédelmi és irányított rakéták, sugárhajtású vadászrepülőgépek, radarkészülékek és más eszközök legújabb fejlesztésű kísérleti példányait – általában addig nem kell átadni a népi demokratikus országoknak, amíg nálunk nem valósult meg a sorozatgyártás, és amíg nem terjedt el a szovjet hadseregben.”⁴³

A csoportfőnökség 1957 őszén lehetőséget kapott, hogy a szakmérnök állományban meglévő hiányok pótlására a Szovjetunió megfelelő tanintézeteibe tiszteket küldjön. Ennek alapján került Akadémiára 6 fő, közöttük Bencsik István, Ungvár Gyula, Nagy István, Kapitány Miklós és az akkori csoportfőnök helyettes Grényi Imre századosok. A hat főből 2 fő Penzában, 2 fő Kiebben és 1 fő Harkovban végezték el tanulmányikat. 1 fő nem felelt meg a követelményeknek. A további

⁴² Dr. Pataki István: i. m.

⁴³ Germuska Pál: i. m. – 67. oldal,

kiküldések lehetősége ezután lényegében megszűnt, s csak hosszú huzavona után vált ismét lehetővé.⁴⁴

Az ellenőrzési tapasztalatokat rögzítő, 071/1957. számú miniszteri parancs megszabta egy új ellenőrzési és értékelési rendszer és azt szabályozó utasítás kidolgozását. A Honvédelmi Miniszter 028/1958. számú parancsa és az MN Fegyverzeti Csoportfőnök 04/1958. számú utasítása a fegyverzeti anyagok (tüzérségi felszerelések) ellenőrzése szervezésének, végrehajtásának és értékelésének rendjére, október 1-én jelent meg. Az utasítás lehetővé tette a felelősök reális megállapítását. A miniszteri parancs kihangsúlyozta az alakulatok parancsnokainak egyértelmű felelősségét a fegyverzeti felszerelések karbantartási, megőrzési állapotáért. A fegyverzeti főnök felelőssége az ellátás, javítás végrehajtásában, a nyilvántartások pontos vezetésében, a műhelymunkák szervzésében és a rendszeres ellenőrzések végrehajtásában vált egyértelműbbé.⁴⁵

A fegyver és műszer készletek rendezése, készletezése mellett igen fontos feladat volt a "HR (Harci Riadó)" lőszer készletek technikai ellenőrzése, a készletek megalakítása, valamint a csapatok ellátása, melyet a raktárak állománya nehéz körülmények között hajtott végre. A hadsereg-szervezés részeként csökkentek a fegyverzeti szervezetek is. 1958-ban megszűnt a 3. számú lőszerraktár Nógrád helyőrségben.⁴⁶

Az anyagok rendezése folyamatában, a fegyverzeti eszközök biztosítási lehetőségét figyelembe véve az MN Fegyverzeti Csoportfőnökség kidolgozta a „HR” lőszernorma, valamint a harckiképzési lőszernorma javaslatait – az MNVK és a fegyvernemek javaslatainak egyeztetésével – amelyek a Honvédelmi Miniszter 0034/1958. („HR” lőszer) és 033/1958. (harckiképzési lőszer) számú parancsaiban váltak kötelezővé a Magyar Néphaseregben.

A kialakult helyzetben a fegyelem lazulása igen sok rendkívüli eseményt hozott, amely a hivatásos állomány által a szolgálai pisztolyok őrzésének és kezelésének hiányosságából következett be. Ezért a csoportfőnökség kidolgozta a Honvédelmi Miniszter 036/1958. számú parancsát, amelynek tárgya „Szolgálati pisztolyok viselésének megszigorítása” volt. A parancs megállapította: „ *A tisztek a maguknál tartott szolgálati pisztolyokkal rendkívüli eseményt idéznek elő, italozás során fegyverüket használták, megbotránkoztatták a polgári lakosságot. Súlyosan rontják a tiszti, tiszthelyettesi katonai tekintélyt, egyben rontják a hadsereg és a dolgozó nép kapcsolatát.*”

A miniszter megparancsolta: „*Iskolázzák a tisztek és tiszthelyettesek szolgálaton kívüli fegyverviselés és használat módját és a jogtalan fegyverhasználat következményeit.*”

Az ezred (önálló zászlóalj) parancsnokok a szolgálati pisztollyal okozott minden rendkívüli eseményt és botránykozást személyesen vizsgáljanak ki és 72 órán belül a megtett intézkedésekkel együtt nekem jelentsék. Minden ilyen eseményt tiszti, tiszthelyettesi gyűlésen ismertessenek.

---

⁴⁴ HL MN – KGY A II/B – 32.

⁴⁵ HL MN – KGY A II/B – 32.

⁴⁶ HL MN – KGY A II/B – 32/b.

*Mindazon tisztektől és tiszthelyettesektől, akik szolgálati fegyverükkel gondatlanságból rendkívüli eseményt idéztek elő, illetve botrányt okoztak, azonnal meg kell vonni a pisztoly szolgálaton kívüli viselésének jogát. Ezeknek a tiszteknek és tiszthelyetteseknek a pisztolyait szolgálati időn kívül az ügyeletes tisztnél kell ellenőrizhető formában őrizni. A szolgálaton kívüli fegyverviselés jogának megvonását és a pisztoly szolgálati időn kívül az ügyeletes tisztnél való őrzését parancsban kell elrendelni.*⁴⁷

Az MSZMP Politikai Bizottság 1958. május 27-én úgy ítélte meg, hogy a néphadsereg jelenlegi helyzetében szükségszerűen képes – a szövetséges hadseregekkel együttműködve – az esetleges külső támadás visszaverésére. Emellett azt is hangsúlyozta, hogy a hadsereg fegyverei nem felelnek meg a korszerű követelményeknek. Új fegyverek beszerzésére viszont csak 1960. után látott lehetőséget, akkor is elsősorban a légvédelem területén.⁴⁸

A Magyar Néphadsereg 1956 és 1959 között az alábbi főbb eszközökkel rendelkezett: 245 közepes harckocsi és könnyű rohamlöveg, 1273 aknavető, 726 páncéltörő löveg, 581 táborigényező löveg, 1600 könnyű- és közepes légvédelmi löveg, 71 harci repülőgépjármű és 9200 különféle gépjármű.⁴⁹

Az 1950-es évek végén a katonai vezetés elhatározta a PPS géppisztoly lecserélését. Magyar tervezésű gépkarabély gyártását az egységesítésre törekvő Varsói Szerződés katonai vezetése elutasította. Döntés született a szovjet AK-47 gépkarabély licenclapján történő gyártására. A sorozatgyártás 1960-ban indult meg a Lámpagyárban, a Danuvia beszállító lett.⁵⁰

(Folytatjuk)

---

⁴⁷ HL MN – KGY A II/B – 32/b. – 2. számú melléklet 118 – 119. oldal.

⁴⁸ Dr. Csabai Károly, dr. Móricz Lajos: Tények és adatok az 1945 – 1990. közötti évek magyar hadtörténetéhez (III. rész). Hadtudomány, 1992/2. szám.

⁴⁹ Kiss Balázs: A Magyar Néphadsereg 1957 – 1990. Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008. – 158 – 159. oldal.

⁵⁰ Lugosi József: Gyalogsági fegyverek 1868 – 2008. Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008. – 377. oldal.

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
HONVÉDELMI MINISZTERÉNEK
0027. számú
TISZTI PARANCSA
Budapest 1953. évi december 23-án**

Tárgy: A Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelő kinevezése a Magyar Néphadseregben.

A Magyar Népköztársaság Miniszter Tanácsa előterjesztésemre Révész Géza altábornagyot a Magyar Néphadsereg Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelőjének kinevezte.

A Magyar Néphadsereg Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelő fő feladatait az alábbiakban határozom meg:

1. Irányítsa és ellenőrizze a Vezérkar tervadatai alapján a hadsereg tüzér fegyverzettel, repülő, páncélos, műszaki és vegyi, híradó fegyverzettel, valamint technikával való ellátását, ezek állandó harckész állapotba való tartását, tárolását, megőrzését, használatát és javítását, úgy a csapatoknál, mint a hadsereg raktáraknál.

2. Ellenőrizze a Néphadsereg fegyverzet, lőszer, haditechnika és tartalék alkatrészei folyamatos gyártásának biztosítását.

3. Irányítsa a hadsereg részére szükséges technikai és tudományos kutató káderek kiképzését és továbbképzését.

1954. január 1-el a Fegyverzeti és Technikai Főfelügyelő alárendeltségébe lépnek:

a. A Magyar Néphadsereg Tüzér Parancsnokság állományából: a Magyar Néphadsereg Fegyverzeti Csoportfőnöksége

b. A Vezérkar állományából: a Magyar Néphadsereg Haditechnikai Intézete.

c. A Katonai Tanintézetek Csoportfőnöksége állományából: a Budapesti Műszaki Egyetem Hadmérnöki Kara.

d. Továbbá, mint új szerv a Magyar Néphadsereg Tudományos káderek osztálya.

Bata István altábornagy sk.
Honvédelmi Miniszter

2. számú melléklet

A Fegyverzeti Csoportfőnökség alárendeltjeinek
létszám adatai és a csoportfőnökség szervezeti
felépítése

/Baranyi József: A Magyar Néphadsereg Fegyverzeti Szolgálatfőnökség rövid története 2. számú melléklet 67-69. oldal/

1955. február 16-i állomány helyzet

	Ti.	Tts.	Hon- véd	Pol- gári	Össze- sen	Szerz. létszám	Mindössz- zesen
1. Fegyverzeti Csf-ség	62	-	-	25	87	-	87
2. Katonai átvevők	143	-	-	284	427	-	427
3. 13.Tü.fv.bázis	75	22	148	8	233	303	536
4. 14.Tü.fv.bázis	33	21	138	4	196	102	298
5. 11.sz.lőszerbázis	55	39	237	6	337	143	480
6. 4.sz.lőszerbázis	52	38	237	6	333	142	475
7. 5.sz.lőszerbázis	52	38	237	6	333	142	475
8. 12.sz.lőszerbázis	-	-	-	-	-	-	-
9. 1.sz.HDS lóra.	43	25	178	5	251	100	351
10. 2.sz.HDS lóra.	44	29	223	5	301	100	401
11. 3.sz.HDS lóra.	43	25	178	5	251	100	351
12. 6.sz.HDS lóra.	44	29	223	5	301	100	401
13. 7.sz.HDS lóra.	43	25	178	5	251	100	351
14. 8.sz.HDS lóra.	44	29	223	5	301	100	401
15. 9.sz.HDS lóra.	44	29	223	5	301	100	401
16. 10.sz.HDS lóra.	44	29	223	5	301	100	401
17. MNVK által engedélyezett szerződéses pa. létszám: 1632 fő							

A FEGYVERZETI CSOPORTFŐNÖKSÉG

54-55 ÉVI ÁT szerinti létszáma

csoportfőnök	1	vőrgy.	tbk.	4
csf.ált.h.	1	ezds.	200	5
csf.polh.	1	ezds.	117	5
sgt.	1	szds.	200	13-15

---

4 fő

1. osztály

/Mozgósítási, terv, raktár szolgálati és tüzér fegyverzeti káderképző osztály/ 9 fő, ebből 1 pa.

2. osztály

/Fegyverzet, műszerek, TÁSZT berendezés és anyagellátó, javító, felhasználó, tároló és nyilvántartó osztály/ 16 fő, ebből 5 pa.

3. osztály

/Lőszer ellátó, szállító, felhasználó, tároló és nyilvántartó osztály/ 14 fő, ebből 4 pa.

4. osztály

/Tüzér fegyverzeti tárgyak gyártási, megrendelési, átvételi és bevizsgálási osztály/ 28 fő, ebből 1 pa.

5. osztály

/Pénzügyi tervező osztály/ 6 fő, ebből 2 pa.

6. Titkos alosztály és leíró

10 fő, ebből 8 pa. gépíró

Mindösszesen: 87, ebből 21 fő pa.

Forrás: Dr. Gáspár Tibor: A fegyver- és lőszerbiztosítás története Magyarországon a honfoglalástól napjainkig. MH Fegyverzettechnikai Szolgálatfőnökség kiadványa 1997.

NÉVJEGYZÉK**a csapatoknál szolgálatot teljesítő fegyverzeti tisztekről****/1955. decemberi helyzet/****/3. , 6. , 9. löv. hdt/****3. löv. hdt. pság:**

Tüfe. Szolg. vez.	Baranyi József /1925. Papp Vilma/ szds. /56.feb.-tól/
Tü. fe. és műsz. ti	Csuhaj Mihály /1927. Tiba Piroska/ fhdgy.
Lőszer ti.	Kun Lajos /1916. Hajdú Zsófia/ hdgy.
18. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Galántai József /1932. Gere Rozália/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Vagyóczki László /1926. Csorgó Margit/ hdgy.
Fe. techn.	Föhler Gyula /1930. Hóbrási Borbála/ hdgy.
1. o. tü. techn.	Molnár György /1931. Zsigó Franciska/ hdgy
2. o. tü. techn.	Beinstath Mátyás /1930. Váci Mária/ hdgy.
3. o. tü. techn.	Éva Lajos /1929. Gergely Margit/ hdgy.
75. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Szabó András /1929. Viktor Julianna/ szds.
Tü. műh. vez.	Palaticzki János /1929. Galó Franciska/ szds.
2. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Palló László /1931. Fodor Veronika/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Palonics György /1924. Pechnyik Julianna/ hdgy.
Műszer techn.	Sáfár László /1924. Gyárfás Franciska/ hdgy.

5. gép. ho. pság:

Tüfe. Szolg. vez.	Révész Sándor /1932. Norenszki Ilona/ hdgy.
Fv. és műsz. ti.	Tamás Márton /1929. Milos Márta/ hdgy.
Lőszer ti.	Holler Lajos /1930. Liptai Rozália/ hdgy.
Fv. és lóra. vez.	Németh Mihály /1928. Szúnyog Eszter/ hdgy.

66. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Verbőczy István /1920. Shlöfer Mária/ hdgy.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Molnár János /1933. Szirik Ilona/ hdgy.
1. o. tü. techn.	Varga László /1934. Kurinka Erzsébet/ hdgy.
2. o. tü. techn.	Kovács Sándor /1934. Mihalik Erzsébet/ hdgy.
12. gép. e. Tüfe. Szolg. vez.	Kovács Bálint /1925. Jegorda Tánya/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Kutasi Tibor /1928. Pleiser Erzsébet/ hdgy.
Fe. techn.	Turcsák György /1926. Varga Mária/ hdgy.
19. gép. e. Tüfe. Szolg. vez.	Tavalyi József /1930. Stadler Anna/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Udvardi Tamás /1925. Barna Anna/ hdgy.
Fe. techn.	Kabály Sándor /1930. Csonin Mária/ hdgy.
16. hk. e. Tüfe. Szolg. vez.	Éles Sándor /1931. Egri Eszter/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Siroki Pál /1932. Rácz Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Balogh Miklós /1931. Nagy Julianna/ hdgy.
24. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Salamon István /1932. Csizmadia Katalin/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Furkó István /1932. Papp Julianna/ hdgy.
Fe. techn.	Remény László /1926. Ceglédi Mária/ hdgy.
88. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Mező István /1931. Kontra Róza/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Szabó Sándor /1931. Vágóczy Erzsébet/ hdgy.
Műszer techn.	Katovics Gyula /1931. Bús Irén/ hdgy.
302. ho. tü. jav. műh. vez.	Kiss József /1930. Éliás Erzsébet/ fhdgy.
löveg jav. rlg. vez.	Demeter Ferenc /1925. Nagy Zsuzsanna/ hdgy.
löv. fe. rlg. vez.	Meleg Dezső /1903. Takács Róza/ fhdgy.
műsz. jav. rlg. vez.	Sztonyik Károly /1921. Bolyár Mária/ hdgy.

12. löv. ho. pság:

Tüfe. Szolg. vez.	Szegedi Sándor /1922. Than Ilona/ örgy.
Lőszer ti.	Dénes István /1933. Vida Erzsébet/ hdgy.

Fe. lőra. vez.	Szabó József /1913. Gráf Rozália/ fhdgy.
7. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Hlatki János /1925. Balogh Magdolna/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Ócsai Béla /1915. Jászlai Teréz/ hdgy.
Fe. techn.	Nagy Imre /1931. Bartha Erzsébet/ hdgy.
1. o. techn.	Molnár Jónás /1933. Molnár Róza/ hdgy.
2. o. techn.	Réti Lajos /1929. ?/ ?
3. o. techn.	Blaskó József /1933. Csizmadia Lídia/ hdgy.
21. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Kovács Ferenc /1930. Kierin Antónia/ fhdgy.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Malcsa Mihály /1929. Kruzsia Irén/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Váradi Lajos /1930. Kovács Margit/ hdgy.
Fe. techn.	Székely Ferenc /1932. Szabó Ilona/ hdgy.
1. o. techn.	Pallagi János /1935. Pitgáskó Mária/ hdgy.
2. o. techn.	Szabó Géza (?)
3. o. techn.	Puskás Károly /1931. Kontra Erzsébet/ hdgy.
83. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Fehér József /1927. Kiss Rozália/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Nagy János /1927. Sári Erzsébet/ fhdgy.
22. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Marósvölgyi Mihály /1916. Őri Zsófia/ fhdgy
Tü. jav. műh. vez.	Szentgyörgyi Sándor /1927. Szentgyörgyi Ilona/ hdgy.
Fe. techn.	Demeter József /1930. Androvits Katalin/ hdgy.
25. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Hegyes Sándor /1931. Őri Zsófia/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Dobó György /1930. Egri Julianna/ hdgy.
Fe. techn.	Baránszki Nándor /1931. Csík Mária/ hdgy.
34. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Barna József /1928. Kecskés Julianna/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Karcagi István /1933. Turcsák Julianna/ hdgy.
Fe. techn.	Kardos Lajos /1932. Mencsik Mária/ hdgy.
43. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Nemes Zoltán /1929. Király Margit/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Valter István /1933. Mokai Mária/ hdgy.

Fe. techn.	Vörös István /1931. Viola Mária/ hdgy.
300. tü. jav. műh. vez.	Erdős István /1928. Dobróczki Anna/ hdgy.
tü. lg. jav. rlg. vez.	Kertész József /1916. Kaiser Gertrúd/ hdgy.
löv. fv. rlg. vez.	Pallay Dezső /1931. Koncos Júlia/ hdgy.
műsz. jav. rlg. vez.	Tóth Sándor /1932. Tóth Teréz/ hdgy.
97. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Rácz István /1921. Kovács Erzsébet/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Döme Béla /1929. Zábori Júlia/ hdgy.
Műsz. techn.	Juhász Lajos /1916. Ballabás Zsófia/ hdgy.

17. löv. ho. pság:

Tüfe. Szolg. vez.	Jenei László /1922. Papp Margit/ fhdgy.
Lőszer ti.	Hortobágyi János /1916. Nyirák Mária/ fhdgy.
Fe. rakt. vez.	Farsang Kálmán /1928. Farsang Irén/ hdgy.
31. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Barták Ferenc /1927. Kovács Anna/ hdgy.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Hudonik János /1931. Ulbrich Katalin/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Mányi József /1931. Ábrák Julianna/ hdgy.
Fe. techn.	Gyenti János /1930. Vardán Erzsébet/ hdgy.
1. o. techn.	Tóth József /1933. Molnár Erzsébet/ hdgy.
2. o. techn.	Farkas Rudolf /1932. Rench Mária/ hdgy.
3. o. techn.	Darnai Oszkár /1931. Diószegi Erzsébet/ hdgy.
27. pct. tü. o. Tüfe. szolg. vez.	Sági László /1926. Spanig Anna/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Imre János /1927. Hajnóczki Mária/ hdgy.
14. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Nagy János /1917. Csomor Mária/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Petneházi László /1931. Kulcsár Etel/ hdgy.
Fe. techn.	Fekete György /1932. Dom Eszter/ hdgy.
29. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Antal Ottó /1930. Csundereik József?/ fhdgy
Tü. műh. vez.	Magyari László /1929. Puskás Irma/ fhdgy.

Fe. techn.	Kiss Sándor /1928. Balogh Mária/ hdgy.
32. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Szabó István /1923. Bak Erzsébet/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Békési István /1926. Orosz Julianna/ hdgy.
Fe. techn.	Veres Béla /1930. Ej Ágota/ hdgy.
42. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Sz. Tóth Tibor /1930. Németh Eszter/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Fülöp Sándor /1931. Bartók Erzsébet/ hdgy.
Fe. techn.	Csabai József /1934. Albert Etel/ hdgy.
18. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Szabó János /1927. Previcz Rozál/ fhdgy.
Műh. vez.	Besnyői Géza / 1934. Tóbi Mária/ hdgy.
63. létü. o. (6. hdt. közv.)	
Tüfe. Szolg. vez.	Györki Gyula /1930. Marek Erzsébet/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Sánta László /1929. Hagymási Irén/ hdgy.
Műsz. techn.	Selyem István /1931. Juhász Mária/ hdgy.
51. létü. o. (7. gép. ho. közv.)	
Tüfe. Szolg. vez.	Soós Zoltán /1927. Cseke Mária/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Schvanner József /1928. Tóth Mária/ hdgy.
Műsz. techn.	Varga István /1928. Kovács Ilona/ hdgy.
Lok. techn.	Kovács József /1928. Szűcs Katalin/ hdgy.
 <u>6. löv. hdt. pság.</u>	
Tüfe. Szolg. vez.	Gyergyói János /?/ szds.
Tüfe. műsz. ti.	Balogh István /1929. Antal Ilona/ hdgy.
Lőszer ti.	Veres József /1934. Bundeán Dechim/ hdgy.
47. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Sipőcz Lajos /1919. Tengely Julianna/ szds.
Tü. műh. vez.	Tulári Ignác /1930. Káda Katalin/ hdgy.
Fe. techn.	Gruber Sándor /1930. Gruber Mária/ hdgy.
1. o. techn.	Kaposi Miklós /1935. Bekovics Borbála/ hdgy.

2. o. techn.	Sverics Lajos /1971.? Sebők Franciska/ hdgy.
3. o. techn.	Radóczi Jenő /1930. Habán Rozália/ hdgy.
33. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Nevetős László /1930. Molnár Erzsébet/fhdgy.
Tü. műh. vez.	Réti János /1932. Borbély Rozália/ hdgy.
<u>7. gép. ho. pság.</u>	
Tüfe. Szolg. vez.	Balogh Antal /1919. Olasz Julianna/ őrgy.
Lg. és műszer ti.	Tibor Imre /1911. Tarr Margit/ hdgy.
Lőszert ti.	Varga Imre /1929. Józsa Anna/ hdgy.
Fe. lőra. vez.	Tóth János /1930. Varga Erzsébet/ hdgy.
50. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Csege Gyula /1929. Lipták Julianna/ fhdgy.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Magyari Mihály /1931. Hencz Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Barna Ferenc /1923. Baróczi Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Farkas István /1928. Papp Borbála/ hdgy.
1. o. techn.	Füzesi Imre /1929. Balázs Julianna/ hdgy.
2. o. techn.	Holup Ferenc /1931. Békési Rozália/ hdgy.
8. gép. e. Tüfe. Szolg. vez.	Hamar József /1930. Szijjártó Mária/ fhdgy
Tü. műh. vez.	Farkas László /1915. Mánásos Irén/ hdgy.
Fe. techn.	Fibinger József /1929. Kemény Ilona/ hdgy
15. gép. e. Tüfe. Szolg. vez.	Faragó Mihály /1921. Bihari Gabriella/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Németh Sándor /1919. Debocher Teréz/ hdgy.
Fe. techn.	Bíró Attila /1932. Vinczei Ilona/ hdgy.
33. hk. e. Tüfe. Szolg. vez.	Szente Gyula /1930. Albert Zsófia/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Rajkó Mihály /1927. Csom Róza/ hdgy.
Fe. techn.	Szegedi István /1930. Jothariden Gizella/ hdgy.
31. hk. e. Tüfe. szolg. vez.	Varga István /1913. Csorba Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Sneider István /1933. Spindler Teréz/ hdgy.

Fe. techn.	Garamszegi József /1931. Kopeller Julianna/hdgy.
305. ho. tü. jav. műh. vez.	Sáros Mihály /1924. Fürtös Mária/ fhdgy.
tü. rlg. vez.	Qvitterner Ottó /1928. Fischer Róza/ hdgy.
fv. rlg. vez.	Faragó Zsigmond /1930. Anderka Erzsébet/hdgy.
műsz. rlg. vez.	Havasi Lajos /1919. Tóth Mária/ hdgy.

9. löv. ho. pság.

Tüfe. Szolg. vez.	Doszpot István /1927. Szakony Erzsébet/ fhdgy.
Lőszer ti.	Sarkadi Tivadar /1928. Lauber Magdolna/ fhdgy.
Fe. és lőra. vez.	Markó Miklós /1932. Takács Mária/ hdgy.
32. tü. e. Tüfe. szolg. vez.	Takács József /1914. Szegfű Rozália ⁶ szds.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Újhelyi István /1926. Jibocher Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Bullás József /1930. Győrfi Márta/ szds.
Fe. techn.	Radics István /1932. Csendes Lídia/ hdgy.
1. o. tü. techn.	Tímár József /1931. Tőkés Erna/ hdgy.
2. o. tü. techn.	Kovács Imre /1932. Pelikán Anna/ hdgy.
3. o. tü. techn.	üres.
52. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Kalmár Vilmos /1914. Molnár Gizella/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Szakai Béla /1928. Lukács Lujza/ hdgy.
Fe. techn.	Iszai László /1930. Becker Mária/ hdgy.
1. o. tü. techn.	Erdélyi Károly /1930. Varga Ilona/ hdgy.
2. o. tü. techn.	üres.
3. o. tü. techn.	üres.
58. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Kócs János /1928. Ágoston Erzsébet/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Biczó Tibor /1933. Frankó Júlia/ alhdgy.
26. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Soós László /1913. Baráth Júlia/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Mitrenga Ferenc /1929. Varga Júlia/ hdgy.

Fe. techn.	Bogdán János /1927. László Julianna/ hdgy.
33. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Kolonics Mihály /1921. Tamás Anna/ hdgy
Tü. műh. vez.	Rácz József /1931. Birki Teréz/ hdgy.
Fe. techn.	Gyergyói István /1932. Geng Jolán/ hdgy.
38. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Bella Lajos /1928. Frinberger Mária/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Letényi István /1927. Lengyel Ilona/ fhdgy.
Fe. techn.	Maiklát Gyula /1930. takács Erzsébet/ hdgy
27. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Vízi István /1930. Tóth Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Szabó Ferenc /1934. Goldsmith Erzsébet/ ?
Fe. techn.	Tarr József /1930. Mészáros Erzsébet/ hdgy
8. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Hámos László /1917. Csiszári Vera/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Nagy László /1934. Poor Júlia/ hdgy.
Műsz. techn.	Szalontai Elek /1928. Selyem Mária/ hdgy.
303. ho. tü. jav. műh. vez.	Irimi József /1925. Horváth Erzsébet/ hdgy.
lg. av. jav. rlg. vez.	Cserjési János /1914. Papp Anna/ hdgy.
löv. fv. jav. rlg. vez.	Paulik Aladár /1920. Szabó Sarolta/ hdgy.
műsz. jav. rlg. vez.	Bajzik János /1928. Toma Teréz/ hdgy.
 <u>32. löv. ho. pság.</u>	
Tüfe. Szolg. vez.	Kővágó Sándor /1922. Bolván Mária/ fhdgy
Lőszer ti.	Pintér József /1930. Szarka Rozália/ hdgy.
Fv. és lóra. vez.	Zékány Mihály /1932. Gaál Ágnes/ hdgy.
16. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Tóth János /1912. Kapón Erzsébet/ hdgy.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Pintér István /1929. Kara Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Mesalinger Imre /1930. Parócki Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Palóckai János /1914. Nagy ?/ ?
1. o. tü. techn.	Ács Mihály /1930. Farkas Julianna/ hdgy.

2. o. tü. techn.	Simon Rezső /1934. Srakler Ilona/ hdgy.
3. o. tü. techn.	Karácsony László /1933. Esze Piroska/ hdgy
34. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Megyesi Béla /1915. Szeles Katalin/ szds.
Tü. műh. vez.	Csucs Mihály /1925. Palóka Anna/ fhdgy.
Fe. techn.	Négyesi Antal /1931. Student Anna/ hdgy.
1. o. techn.	Hornyák Kálmán /1923. Difkó Mária/ hdgy.
2. o. tü. techn.	Barabás Pál /1931. Steintroff Gizella/ hdgy.
3. o. tü. techn.	Kramercsik Károly /1930. Sipula Mária/ hdgy.
41. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Kocsár Pál /1932. Garbulics Erzsébet/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Sándor Gyula /1927. Gujván Mária/ hdgy.
75. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Lackó Imre /1930. Palódi Jolán/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Onasics Pál /1927. Szabó Margit/ fhdgy.
Fe. techn.	Gerencsér László /1931. Horváth Julianna/ hdgy.
90. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Zsoldos László /1930. Bakos Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Palicz Ottó /1932. Szabó Anna/ fhdgy.
Fe. techn.	Kovács Tibor /1913. Baracsek Stefánia/ hdgy
94. löv. e. Tü. Szolg. vez.	Juhász István /1923. Hegyesi Vilma/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Sütő István /1931. Putnoki Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Észek Antal /1930. Észek Anna/ hdgy.
9. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Eichmüller Ferenc /1917. Frei Mária/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Bangó Imre /1932. Küllő Mária/ hdgy.
Fe. techn.	üres.
27. lgv. o. Tüfe. Szolg. vez.	Herczeg Lajos /1926. Hantyk Zsuzsanna/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Hoffman János /1929. Spitz Regina/ hdgy.
Műsz. techn.	Hochmann Antal /1931. Keichner Leopold/? hdgy.
304. ho. tü. jav. műh. vez.	Hakler János /1930. Konci Mária/ hdgy.
lg. av. rlg. vez.	Takács László /1910. Kardos Erzsébet/ hdgy

löv. fv. rlg. vez. Stadler Ervin /1929. Fried Sarolta/ hdgy.
músz. jav. rlg. vez. Lódri József /1930. Kovács Piroska/ hdgy.

9. löv. hdt. pság.

Tüfe. Szolg. vez. Sári András / ? Somogyi Mária/ őrgy.
Tüfe. és músz. ti. Apatóczki Jenő /1929. Asztalos Piroska/ fhdgy.
Lőszer ti. Máté Ferenc /1928. Gothará Mária/ hdgy.
71. tü. e. Tüfe. Szolg. vez. Bokor Ádám /1929. Békés Ilona/ fhdgy.
Tü. műh. vez. Jakab Lajos /1928. Gázsó Teréz/ hdgy.
Fe. techn. Tarcali Lajos /1928. Gulyás Katalin/ hdgy.
1. o. tü. techn. üres.
2. o. tü. techn. Lipták Mihály /1931. Fejti Viktória/ hdgy.
3. o. tü. techn. Fehér Géza /1931. Szilágyi Mónika/ hdgy.
92. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez. Németh Tibor /1926. Bíró Margit/ hdgy.
Tü. műh. vez. Szatmári Gábor /1932. Kovács Etel/ hdgy.
17. létü. o. Tüfe. Szolg. vez. Román János /1930. Flóra Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez. Lakatos Károly /1927. Daru Zsuzsa/ hdgy.
Músz. techn. Ágai György /1928. Morvai Mária/ hdgy.
Lok. techn. Farkas András /1935. Tatár Júlia/ hdgy.

4. gép. ho. pság.

Tüfe. Szolg. vez. Seprényi Gyula /1928. Monoki Teréz/ fhdgy
Löv. fv. és av. ti. Gortva András /1931. Sudányi Rozália/ hdgy.
Lőszer ti. Csapó János /1930. Szatmári Eszter/ hdgy.
Fe. lóra. vez. Simon Pál /1929. Seprős Teréz/ hdgy.
19. tü. e. Tüfe. Szolg. vez. Varga József /1925. Bársony Teréz/ hdgy.
Tü. műh. vez. Várföldi Béla /1931. Füzesi Anna/ hdgy.

1. o. tü. techn.	Balogh Zoltán /1927. Barna Anna/ hdgy.
2. o. tü. techn.	Schrankó Dezső /1931. Durva Mária/ hdgy.
3. o. tü. techn.	Kiss Jenő /1931. Szigeti Anna/ hdgy.
6. gép. e. Tüfe. Szolg. vez.	Rétfalvi Mátyás /1938. Rácz Erzsébet/ szds.
Tü. műh. vez.	Misi Béla /1927. Sántha Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Urbán Gusztáv /1929. Scheider Attila ?/ hdgy.
52. gép. e. Tüfe. Szolg. vez.	Bodnár Imre /1930. Livódi Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Takács János /1929. Bartha Ilona/ hdgy.
Fe. techn.	Bérczi Oszkár /1929. Kardos Mária/ hdgy.
26. köz. hk. e. Tüfe. Szolg. vez.	Parádi László /1926. Horváth Borbála/fhdgy.
Tü. műh. vez.	Pusztai László /1930. Bodnár Mária/alhdgy.
Fe. techn.	Petruska Gyula /1923. Laskó Mária/ hdgy.
44. ö. hk. e. Tüfe. Szolg. vez.	Moliturisz József /1918. Tóth Teréz/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Gere Pál /1929. Farkas Mária/ ?
Fe. techn.	Schleim István /1929. ?/ ?
35. nehéz hk. e. Tüfe. Szolg. vez.	Puckner Sándor /1932. Berecz Júlia/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Hufkó Károly /1925. Kroncsik Júlia/ hdgy.
Fe. techn.	Csikós Imre /1931. Rádi Mária/ hdgy.

8. löv. ho. pság.

Tüfe. szolg. vez.	Soós László /1931. Venczel Ágnes/ hdgy.
Lőszer ti.	Koósz Mihály /1927. Kovács Karolin/ hdgy.
Fe. és lóra. vez.	Varga Ernő /1927. Török Julianna/ hdgy.
10. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	D. Kovács Géza /1930. Szabó Anna/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Fodor Ferenc /1929. Kovács Rozália/ hdgy.
Fe. techn.	Vitek Pál /1927. Nagy veronika/ hdgy.
1. o. tü. techn.	Czigéry János /1930. Török Mária/ hdgy.

2. o. tü. techn.	Takács Vilmos /1930. Vajda Margit/ hdgy.
3. o. tü. techn.	Plenter Sándor /1929. Baranyai Erzsébet/ hdgy.
98. pct. tü. o. Tüfe. szolg. vez.	Gombai Kálmán /1925. Horna Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Voy József /1921. Lombosi Teréz/ alhdgy.
48. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Bánkuti László /1916. Molnolovszky Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Monoki János /1922. Orosz Anna/ hdgy.
Fe. techn.	Dobi István /1919. Varga Júlia/ hdgy.
62. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Kristóf Tibor /1931. Ábrahám Piroska/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Deme Sándor /1927. Tóth Rozália/ hdgy.
Fe. techn.	Racskó László /1971. ? Mészáros Piroska/ hdgy.
93. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Horváth Kálmán /1928. Németh Mária/ hdgy
Tü. műh. vez.	Putnoki János /1925. Nyerges Anna/ hdgy.
Fe. techn.	Horna László /1931. Csincsi Erzsébet/ hdgy.
52. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Vajas György /1930. Gubaer Margit/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Kostyák László /1928. Holik Erzsébet/ hdgy
Fe. techn.	Nagy Zoltán /1930. Ábrahám Mária/ hdgy.
14. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Gombás Zoltán /1929. Olasz Berta/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Juhász József /1932. Szolík Ágnes/ hdgy.

27. löv. ho. pság.

Tüfe. szolg. vez.	Horváth János /1910. Gázsó Mária/ szds.
Lőszer ti.	Járvás Lajos /1928. Kósa Teréz/ hdgy.
Fe. és lóra. vez.	Hajdú Sándor /1926. Brulovszki Amália/ hdgy.
29. tü. e. Tüfe. Szolg. vez.	Szikszai Dezső /1928. Hevér Rozália/ fhdgy.
Tüfe. Szolg. vez. h.	Górgyán Vince /1924. Tóth Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Nagy József /1933. Madarász Erzsébet/ hdgy.
Fe. techn.	Jánoska Bálint /1930. Zágoni Erzsébet/ hdgy.

1. o. tü. techn.	Kósa Lajos /1933. Trenszi Attila?/ hdgy.
2. o. tü. techn.	Holupka Ferenc/1932. Erdélyi Júlia/ hdgy.
3. o. tü. techn.	Eperjesi József /1933. Hegedűs Etel/ hdgy.
72. pct. tü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Buknicz János /1927. Bíró Mária/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Burusz István /1932. Taur Rozália/ hdgy.
17. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Nagy Lajos /1928. R. Nagy Eszter/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Kovács László /1931. Szabó Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Hajnal Miklós /1927. Puti Anna/ hdgy.
31. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Gyulai Mihály /1930. Morjai Rozália/ fhdgy.
Tü. műh. vez.	Kendi Károly /1929. Szarvas Mária/ hdgy.
Fe. techn.	Groczk András /1932. Hornyák Mária/ hdgy.
37. löv. e. Tüfe. Szolg. vez.	Gerebenics István /1931. Gergely Erzsébet/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Juhász Junó /1929. Bontovics Rozália/ hdgy.
Fe. techn.	Farkas József /1927. Belentei Margit/ hdgy.
4. hk. rolg. e. Tüfe. Szolg. vez.	Marosi József /1927. Timkó Magdolna/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Tóth László /1935. Kálmán Júlia/ hdgy.
Fe. techn.	Nagy József /1921. Gergely Borbála/ hdgy.
6. létü. o. Tüfe. Szolg. vez.	Kovács György /1928. Szalma Viktória/ hdgy.
Tü. műh. vez.	Buruzs István /1932. Taur Rozália/ hdgy.

Forrás: Hadtörténelmi Levéltár MN – KGY A II/B – 32/b – 2/22. számú melléklet.

Irodalomjegyzék

A „Jelcin – dosszié”. Századvég Kiadó, 56-os Intézet, Budapest, 1993.

Csendes László, Gellért Tibor: Háborútól a forradalomig. Adatok a magyar hadsereg történetéből. 1945 – 1956. Magyar Honvédség Oktatási és Kulturális Anyaellátó Központ, 1994.

Dr. Csabai Károly, dr. Móricz Lajos: Tények és adatok az 1945 – 1990. közötti évek magyar hadtörténetéhez (III. rész). Hadtudomány, 1992/2. szám.

Dr. Balló István: A katonapolitikai elképzelések megvalósítása a Magyar Néphadsereg szárazföldi csapatainál 1951 – 1953. Hadtörténelmi Közlemények 1994/3. szám.

Dr. Bencsik István, Fátrai Károly: 20 éves a Magyar Néphadsereg Fegyverzeti szolgálat. Honvédelem, 1970/10. szám.

Dr. Gáspár Tibor: A fegyver- és lőszerbiztosítás története Magyarországon a honfoglalástól napjainkig. MH Fegyverzettechnikai Szolgálatfőnökség kiadványa 1997.

Dr. Pataki István: A hadsereg újjászervezése az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után. Új Honvédségi Szemle, 1993/10. füzet.

Germuska Pál: Vörös arzenál. 1956-os intézet, Argumentum, Budapest, 2010.

Hadtörténelmi Levéltár (HL) MN – KGY A II/B – 8/a: Az MNVK Anyagtervezési Csoportfőnökség története.

HL MN – KGY A II/B – 32: A Magyar Néphadsereg Fegyverzeti Szolgálat története.

MN – KGY A IV/B – 32/a: Összefoglaló a fegyverzeti szolgálat fejlődéséről és tevékenységéről az 1945. jan.-tól 1949. 8. 1-ig terjedő időszakban.

HL MN – KGY A II/B – 32/b: A Magyar Néphadsereg Fegyverzeti Szolgálatfőnökség rövid története, 1948 – 1980. közötti időszak.

HL MN – KGY A II/F – 3: Az MN Fegyverzeti Szolgálat Főnökség közvetlen alárendeltjeinek történelmi összefoglalása.

HL MN – KGY A II/F – 4: Összefoglaló az MN FVTSZF-ség alárendeltségében tartozó lőszerraktárak történetéről.

HL MN – KGY A II/F – 4/a: Magyar Néphadsereg 1. Lőszerraktár története.

HL MN – KGY A II/F – 5/a: A 14. Fegyverbázis története.

HL MN – KGY A IV/A – 2: Összefoglaló a fegyverzeti biztosítás fejlődéséről 1945. 01. 01.-től 1980. 12. 31.-ig.

HL MN – KGY A IV/B – 2: A Magyar Néphadsereg fegyverzeti eszközei fejlődés történetének áttekintése 1945-től 1980-ig.

Horváth István: A Magyar Néphadsereg szervezeti struktúrájának alakulása az 1950-es évek első felében. Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008.

Kiss Balázs: A Magyar Néphadsereg 1957 – 1990. Hazánk dicsőségére. 160 éves a Magyar Honvédség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008.

Szervezeti változások a második világháború után a haderőreform kezdetéig. MHVK Hadműveleti Főcsoportfőnökség. Tudományos Munkaszervezési Osztály, 1990.

Szűcs Miklós: Ezredes voltam 1956-ban a vezérkarnál. Szabad Tér Kiadó, 1989.